

Edvards Vulfs

Pielūdzēji

Komēdija 1 cēlienā

Personas:

Roberts Stramms, zobu ārsts

Rita, viņa sieva

Edvards Briks, } švīti

Edmunds Čiks, }

Notiek — šepat

Zāle zobu ārsta dzīvoklī. Vienos sānos — durvis no priekšnama, otros — uz Stramma kabinetu. Divāns, mīksti krēsli, galds ar žurnāliem; kāds mazāks galdiņš. Pie vienas sienas — Ritas ģimēne rāmī. Pieņemšanas stundas beigušās un Rīta kārtu galdu un etažēri ar rotu lietišām

Rīta:

Tas te, tas tur... Ak, sirds man dreb un trīc!...
Jau pulkstens trīs un viņš vēl neiet projām.
Pēc desmit minūtēm, kā nosacīts,
Būs viņi šē... Kā nu lai iekārtojam,
Kā brīdi varam brīvi uzelpot?
Ak, sievas jūgs, tas ir viens briesmīgs jūgs!
To nokratīt man nepietiktu spēku,
Bet brīvībā ja kāds uz brīdi lūgs,
Tad nepieskaitīšu to sev par grēku...
Gan patīkams ir īsta vīra glāsts;
Tas reibina, tak lēnām un ne daudzi, —
Bet mīļākais ja nāk ar glāstu kaudzi,
Tad sārtu liesmu atvars vaļā vāzts!
Kas pārmet var, ka svešs man sievas gods,
Kas sacīt var, ka savu vīru viņu,
Tas nezina vārdu, nezina jūtu dziļu,
Tam svešs ir saldās mīlas dzidravots,
Vaj'g dzīvot, prast, vaj'g dzīvi mīlēt ar'
Un tad — ko darīsi ar prātu brīvu,
Tas tevi tikai celt un pacelt var
Un visu daļo dvēselē darīt dzīvu.
Ir tik viens grēks, tam garlaicība vārds,
Šī grēka ābols nav ne skaists, ne gārds, —

Nekad, man šķiet, es viņā nekodišu,
Kam zaudēt svētumu nu prātu tišu?

(Iet uz pirkstu galiem pie kabineta durvīm; klausās,
ausi pielikusi)

Ko dara viņš?... A! Ģērbjas jau... Cik skaisti!
Šo dienu lemts man jautri pavadīt,
It visu flirta vērsmi izbaudīt...
Kā es jūs gaidu, pārgalvīgie slaisti!...

(Atlec nost no durvīm)

Viņš nāk... Nu, Rita, pieņem svētu ģīmi
Un rādi istu dziļas trūves zīmi!

(Stramms iznāk no sava kabineta)

Stramms:

Nu, mīlulīt, man projām jāsteidzas...

Rita taisa bēdīgu seju:

Ko? Atkal prom? Tas paliek jau par traku.
Priekš sievas tev nav ne pus-stundiņas,
Tu domā tik par savu naudas maku!...

Stramms:

Bet, mīļais bērns, tu tīri labi zini:
No trim līdz sešiem esmu klīnikā.
Cik reizes jau tu velti pārmet tā
Un naudas maku nepelnīti mini!

Rita:

Jā, zinu gan, kas tā par klīniku!...
Jums, vīriešiem, tik paļāvīgi ticī,
Tad tālu nokļūsi ar savu ticību!
Vīrs ligsmosies ar Licci vai ar Micci,
Bet tu pa mājām slauki asaru!

Stramms jūtas glaimots, glāsta Ritu:
Mans balodīt, kas tā par greizsirdību!
Kā vari šaubīties par manu uzticību?
Ak, sievietes! Tak mīlestība vien
Jūs nodarbina, moca nakt' un dien'.
Tās bēdas lielākās, kas sirdī kāpj,
Ir jums: kad mīlestība nepiekrāpj!
Mums, Rita, nevietā ir tādas domas,
Mēs nestāsimies viltenieku lomās!
Vai, piemēram, es ticēt varētu,
Kad skauģis kāds, vai naidnieks stāstītu,
Ka redzējis viņš manu mīļo Ritu
Kaut reizi paslepeni skūpstam citu?
Tāpat par mani nav tev jābūt šaubās
Un jānomocās neticības ģaubās.

(Skūpsta viņu un iet uz izeju)

Rita vājā balsī:
Nu, tā tad: sešos?

Stramms:
Jā.

Rita:
Mans draugs, dēļ manis
Tev steigties nevajag. Tik darbu dari
Un mājā nāc, kad patīk un kad vari...

(Satrūkstas, klausās)

Kas tas? Vai dzirdēji? Vai nebij zvanis?

Stramms:
Ak, nē!... Pa ķēķi ķēķša rikojas,
Tā laikam gan ar traukiem skandinās.

(Iziet priekšnamā, apvelk mēteli. Rita pavada viņu līdz
durvīm. Pie durvīm abi atvadās)
Ardievu!

R i t a nogurušā balsī:
Sveiks!

(Stramms iziet)

R i t a lēkādama ieskrien istabā, smejas, met rokas bu-
ciņas:

Sveiks! Atceries un raksti!

Ha-ha-ha! Nu kaķis prom no mājas

Un pele rād', cik viņai čaklas kājas!

(Steidzas pie spoguļa, nostājas tam priekšā, uzpošas, kār-
to matus)

Šī frizūra man pietāv ļoti labi,

Nu apmierināti būs viņi abi.

(Izvelk no korsāža kādu portreju)

Ak, Edvard, kas par skaistu zēnu tu!

Nudien, es tevi mīlēt varētu

Vismazākais pusotra mēneša!

Šī piere, acis skaistā bārdiņa!...

(Izvelk otru portreju)

Bet arī Edmunds nava smādējams.

Šis deguns taisni klasisks nosaucams.

Un pirksti šie, kā māksliniekam istam!...

Cik traki ir, kad šitā domās kļīstam

Un nezinām, kur rast mums atspaidu!...

Pret abiem simpātiju vienādu,

Cik tas ar' savādi, es sajūtu!...

Kuŗš gan, ak, kuŗš lai būtu tagad cienīgs

Un paliktu mans draugs un biedris vienīgs?

(Paņem no etažēras kāŗšu paku)

Ja melnu izvilkšu, tad Edvardam

Būs palikt manas dvēŗles svaidītam,

Ja sarkans būs, tad Edmunds būs tas draugs

Kam pretim sirds šī mūŗam trauktin trauks!

Hm... Edmunds... Nu, lai paliek Edmunds ar'...

(Domā)

Bet vai tad viņš tik skaisti dziedāt var
Kā Edvards?... Nē... Un tad, šie lielie zobi!
Lai paliek... Otrreiz gribu mēģināt
Un ja būs šoreiz iznākums tāds pat,
Tad, Edmund, tiešām vienīgais mans topi!

(Velk otrreiz kārti)

Hm... Edvards tagad... Labi, lai ar' iet!...
Tev, Edvard, priekšroka!... (Domā,
Jā gan, viņš dzied
Kā eņģelis, bet toties atkal šķiet,
Tam iepriekš pauris rēgojas mazliet!

(Pie durvīm pabailīgs zvans)

Ā!... Viņi klāt!... Nu jāskrien pretim arī
Lai manas šaubas viņi izšķīr paši!...

(Nomet kārtis un izskrien koridorā)

Tā, tā... Jel esat laipni sveicināti...

Balss koridorā:
Vai viņš ir prom?

Otra balss koridorā:
Vai mēs nodrošināti?

Rita:
Jā gan, viņš prom. Tik ienākat bez bīles!
Nu, drošāki... Ne jokus gribu dzīt es!...

(Briks un Čiks ienāk, bailīgi raudzīdamies; Briks ir
tumšmatis un Čiks gaišmatis. Abi gērbusies kā švīti; pēc
sejām izskatās krietni vien nodzīvojušies; Briks satver
Ritas roku un skūpstā to)

Briks:
Šo daļo rociņu es mūžam skūpstītu?

Čiks saķer otru roku:
Es savu karalieni sveicinu!

R i t a:

Es lūdzu, kungī, sēžaties, kur tīkas,
Lai muguras tā nepaliek jums līkas!

(Atņem savas rokas)

B r i k s rāda uz dīvānu, dodams zīmi, lai Rita tur ap-
sēžas:

Es lūdzu jūs...

Č i k s tāpat:

Es lūdzu jūs,..

B r i k s un Č i k s:

Mēs lūdzam jūs...

R i t a:

Un jūs?

B r i k s:

Paldies...

Č i k s pārtrauc:

Mums arī rūmes būs...

(Apsēžas abi divi blakus Ritai uz dīvāna, katrs savā
pusē)

R i t a:

Šis tuvums nepatīk man diezīn kā...

B r i k s:

Tā labāk veiksies mūsu saruna...

Č i k s:

Cik jauki ir būt dieves tuvumā!...

R i t a:

Es, mani kungī, saprast nevaru,
Kā iemantoju jūsu vērību;
Kā toreiz parkā jūs man nācāt klāt
Un sākāt glaimot man un uzrunāt?
Es neesmu nekāda or'ģināla,
Ne pārāk sārta, ne ar' pārāk bāla,
Kā visas mūsu kārtas sievietes.

B r i k s:

Mēs ceļus locījām priekš dievietes...

Č i k s:

Jums gaitā bij kaut kas tik pievilcīgs,
Tik smalks, tik cēls, tik īsti ķēnišķīgs,
Ka jutamies pie jums ar varu dzīti
Un jūsu vārdu alkām nevaldīti.

B r i k s:

Šie zelta mati viļināja mūs...

Č i k s:

Šī rociņa, kas laimes avotus
Ar burves mājienu veļ vaļā aši...

R i t a jūtas glaimota:

Jūs runajāt, kā nedomājat, paši.
Vai zināt ko, man sāk jau bailes mesties,
Ka trakā iedomā jums ļāvu šurpu nākt.
Priekš kam tas viss? Vai veltus glaimus vākt
Tik svarīgs kas, ka vajag briesmās nesties?
Ko līdz šie visuskaistie vārdi man,
Ja galu galā tie bez mērķa skan?

B r i k s:

Kā tā? Vai jūsu draudzība nav lieta,
Priekš kuŗas varonībai pat ir vieta?

R i t a:

Ak! — draudzība?...
Tas ir tāds veltīgs vārds šai pasaulē!

Č i k s:

Nē, nē, tās istākās no visām jūtām,
Kas sirdī māju vietu izraugas,
Ir tās, kas nāk no tīras draudzības
Un nozīme var šolaik tikai būt tām.

B r i k s:

Jā, mīlestība, tas ir vārds, kam skaņa,
Bet satura nav ne par pliku grasi.
Pēc īstas mīlestības velti prasi
Un viņu velti meklē tava maņa...

R i t a:

Ko sakāt, kungi?... Tad mēs sveši esam
Un katris savu ceļu staigājam.
Es ticu tik tam bauslim augstākam,
Ko mīlestības jūtās krūtīs nesam.

B r i k s un Č i k s apjūk:

Jā gan, jā gan... Tur jau ir tiesa jums,
Bet arī tas nav nekāds noslēpums,
Ka mūsu laiki sekli palikuši
Un īstos ideālus zaudējuši.
Šiem cilvēkiem, kas tikai naudu meklē
Un varas dēļ grib drāzties pašā peklē,
Par augstām jūtām labāk nestāstāt,
Jūs viņu piekrišanu negūsat!
Mēs... protams... mēs... nu tā ir lieta cita!...

Č i k s:

Jā, mūsu starpā tas var uzzelt sākt,
Ko citas varas, citur taisās mākt!
Mēs varam laimīgi kļūt, mīļā Rita,
Un īstu paradīzi dibināt!

B r i k s:

Kas var to liegt, kas var mums pretim stāt!...

R i t a:

Bet kā mums mūsu paradīzē klāsies,
Kad apnikums reiz mūsu vidū stāsies?

Č i k s:

Ko? Apnikums? Tad jūs mūs nepazīstat!
Tad īstu jūtu mūsu neatzīstat!...

R i t a:

Es lūdzu kungus manim atvainot,
Bet cilvēks šaubas taču vienmēr rod...

B r i k s:

Mans Dievs!... vai mēs jums pārmetumus taisām?

(Satver viņas roku)

Č i k s:

Mēs tikai savas jūtas vajā raisām!

(Satver otru roku)

R i t a uztrūkstas:

K l a u!... Tur kāds iet... Gaŗ logu pagāja!...

(Dodas pie loga)

B r i k s un Č i k s abi pieceļas:

B r i k s skatās pa logu:

Cik jūs gan bailīga!... Nupat jūs' vīrs
Tik izgāja un nevar pārnākt drīzi!...

R i t a atvieglota:

Kāds ģimnazists!... (Nodreb.)

Es jūtu istu trīsi!

Kā sabiedēt var kādreiz nieciņš tīrs!...

(Apsēžas agrākā vietā)

B r i k s met Č ikam ar acīm, lai tas iesāk atklāt mīlestību. Č i k s atbild ar tādu pašu žestu Brikam. Beidzot Briks nometas uz viena ceļa un satver Ritas roku:

Tā raugat mani ceļos jūsu priekšā
Un uzklausāt, kā sirds man lēkā iekšā.
Šis brīdis izšķirošs priekš dzīves manas,
Vai jaunas spīrgšanas, vai pazušanas!
Kā agrāk sacīju, jums sirdi dodu,
Jo tikai mīlestībā prieku rodu.
Caur jums man nākamība rādās daiļa.
Ak, atbildat, jo mana sirds tik baiļa!

Č i k s arī nokrīt ceļos:

Un arī es, kas neesmu ne cienīgs
Jums tupelītes purnu noskūpstīt,
Pie jūsu kājām nokrītu tūlīt
Un gribu mīlestībā palikt vienīgs.
Ja tīk jums vērot to, kam laimes nava
Tad sakāt: „Edmund, gribu būt es tava“!

R i t a glaimota, smejas:

Ha-ha-ha-ha! Tas jau ir tiešām skaisti!
Pie manis divi konkurenti laisti!
Kā draugi viņi ceļos nometas
Un manu mīlestību izlūdzas!...
Kas ticētu, ka šāda idīle
Ir jēl maz iespējama pasaulē? (Nopietnāki.)
Man, kungi, jāatzīst no sirds, ka abi
Jūs patīkat man neliedzami labi,
Bet, tomēr, cerības jums jāatmet...

B r i k s:

Kādēļ šis „bet“? Kādēļ šis aukstais „bet“?

R i t a:

Jā, kungi, cerības jums jāatmet.
Es savu vīru pārāk stipri mīlu.
Tad vēl es zīnu, jūsu draudzība
Ir ļoti dziļa, ļoti sirsnīga
Un tādēļ man ne drusku nepatīktu,
Ka manis dēļ tā tagad jaukta tiktu!

B r i k s:

Ak nē!... Ir jūsu varā izvēlēties!
Tam, kuru labpatīks jums izredzēties,
Šo rozi pasniedzāt, kas jums pie krūts.
Tā zīme būs, ka otra liktenis grūts,
Kā atraidītam projām jāiet tam.
Bet ticat mums, ka šādam sērdienam
Būs spēka diezgan pāiet beidzot nostu
Un klusu ciešot panest savu postu.

Č i k s:

Jā, ticat tam, ko saka draugs mans Briks.
Mūs' draudzība ne izpostīta tiks,
Bet spēkā pieņemsies un savstarpīgi
Mēs abi līdzēsīmies žēlsirdīgi.

(Atkal ārā atskan soļi)

R i t a uzlec:

Kāds atkal nāk!...

B r i k s:

Sasodīta šī vieta,
Kur miera nav pat mīlestības lietā!

(Pieceļas)

R i t a pieiet pie loga:

Ak, Kungs un Dievs! Mans vīrs! Viņš mājās nāk!

Č i k s uzlēc:

Jūs maldāties!...

R i t a:

Nē, Dievs mans!... Ak!...
Ko darīt būs?... Jel glābjaties, kā varat!
Ko stāvāt tā? Ko gaidāt? Kaut ko darāt!

B r i k s izbijies:

Jā, ko tad gan?... Jel dodat padomu!

Č i k s:

Es neredzu nekādu glābiņu!

B r i k s:

Vai pakaļdurvju nav?

R i t a:

Tas nelīdzēs.
Tur kalpone.

Č i k s:
Tad beigti esam mēs?

B r i k s:
Zem dīvāna — Nē, palist nevarētu!...

Č i k s:
Ak, kaut jel kā uz ielas iztikt spētu!

R i t a:
Ir traki gan!... Bet tomēr — paliekat
Jo projām tikt jūs nespējat tāpat.
Viņš nāk jau priekšnamā! Vai dzirdējāt?
Viņš durvis slēdz! Nē, glābties nevarat!
Kas būs, tas būs! Es esmu pazudusi!
Jel klausāties, tam kas spēs mani glābt,
Būs mūžu mūžos manam draugam tapt,
Tam savu sirdi būšu vēlējusi!

B r i k s izpleš rokas:
Jā, te par vāju katris padoms mans,
Te gudrs netiktu pats Zālamans.

Č i k s bēdīgi:
Mums atliek tik ar pacietību gaidīt
Un kad mūs plīkēs, padevīgi smaidīt...

(Durvis atveras un ienāk Stramms; viņš vēl neievēro
Briku un Čiku)

S t r a m m s:
Nu, sieviņ, redzi: es jau atpakaļ...
Uz brīdi tik... uz galda piemirsu,
Es kādu instrumentu svarīgu...
Tā iet, kad cauru dienu urbj un kaļ.
(Ierauga Briku un Čiku, izbijies aprauj teikumam)
Kā?... Redzu es: tu viena neesi?...
Šie kungi—?...

R i t a apmulsusi:

Jā... šie kungi... saproti...

(Pēkšņi viņai ataust laimīga doma)

Lūk... tikko aizgāji tu negrozāms...

Šie kungi pieteicās un ielaist lūdzās...

Par zobu sāpēm viens no viņiem sūdzas...

Tam... priekšējs zobs ir steigšus izraujams!

Jel apskati, mans draugs, kas darāms te...

B r i k s nobāl, stostās:

Kā... kā... tas ir...

Č i k s tāpat:

Jūs sakāt... Hm... hm... nē...

R i t a jau apmierinājusies:

Nu, redzat, kungi, — vai es meloju,

Kad sacīju, ka vīra mājās nava?

Es vispārīgi melot nemēdzu!

(Iziet ārā)

S t r a m m s:

Jā... mani kungi... Ja kam prakse sava

Un tad vēl ārpusē kāds gabals mērojams,

Tam laiks arvienu stingri nosakāms.

B r i k s:

Jā gan... Tā iznāca... mēs garām gājām...

Č i k s:

Un ienākt iekšā... Hm... nē... nodomājām...

B r i k s:

Viņš teic, ka zobs tam...

Č i k s:

Jā, viņš teic, ka sāpot...

B r i k s:

Tu, nevis es...

Č i k s:

Nē... Jā, lai ārā šņāpot...

Stramms negriež uz abu apmulsumu lielu vērību:
Es lūdzu kungus laipni uzgaidīt.
Tik rokas nomazgāšu un tūlīt
Bez kavēšanās ar' pie darba ķersos...
Bet lūdzu piedot man, ja pasteigšos, —
Man laika maz... es tā jau kavējos...
Ar jūdžu zābakiem tad projām speršos!...

(Ieiet savā kabinetā. Briks un Čiks stāv pavisam ap-
mulsuši)

Briks:
Nu, ko tu saki par šo smalko štuku?

Čiks:
Es lietu neatrodu vairs par smuku.

Briks:
Kāds jods mūs šajā mājā iekšā dzina?

Čiks:
Kāds liktens sagaida, vai cilvēks zina!
Man arvien bijusi tā pārlicība,
Ka svēšās kāzās slikta izdevība
Ņemt tiesības, kas pieder brūtgānam...

Briks:
Jā... šā vai tā... bet ko lai iesākam?

(Skatās viens uz otru kā no laivas izkrituši; te smieklī
viņus pārņem un abi sāk skaļi smieties)

Čiks:
Tss... klusāki... ka ausis nenāk viņam,
Tad slikti mums un ar' tam nabadziņam.

Briks:
Lai vēl kāds sacīt grib, ka sievietes
Bez apķērības esot... Šādu joku
Nekādā ziņā neatrastu es...

Čiks smejas:
Es arī nē, kaut vai pie zemes plokum...

B r i k s drusku nepārlicināti:
Tu vienu savu zobu ziedosi...
Nu, bet par to trīs cilvēki būs glābti!...

Č i k s:
Ko saki tu? Lai man tiek zobi šņāpti?
Nē, nē... es atsakos, tu piedosi...
Kā diena skaidris tas, ka tu tas esi,
Kas šajā lietā uztur interesi!...

B r i k s:
Man?... Es?... Ko vēl nē? Tu tak pirmais bijī,
Kas toreiz vēlēšanos izsacīji
Šai mūsu dzīva vīra atraītnēi
Bez bēdu tuvoties.

Č i k s:
Cik jauki! Ei!
Tu esi piemirsis! Tu bijī tas!...

B r i k s:
Tu!

Č i k s:
Tu!

B r i k s:
Nē, tu!

Č i k s:
Ak, kādas muļķības!

B r i k s:
Lūk, tāda pasaulē ir mīlestība!

Č i k s:
To pašu arī man tev sacīt griba!

B r i k s:
Es domāju, ka traks tu paliksi,
Tiklīdz reiz izdevību redzēsi,
Kā Ritai pierādīt, ka mīli viņu!

Vai tu gan neteici ar karstu dziņu,
Ka viņas dēļ uz visu gatavs esot
Un savu dzīvību „uz plaukstas nesot“!

Č i k s:

Nē, tiešām smalku es to atrodu!
Viņš tagad noliedz savu valodu!
„Un vienu actiņu tik mirkšķināt,
Es upē iekšā ielēkšu šepat!“
Kas teica to? Vai tiešām neatmini?
Tu esi komiķis, mans draugs, vai zini!

B r i k s:

Jel iedomā, cik viņai skaisti mati...
Kā saules stari spulgo viņas skati...
Un actiņas! Kā divas vijolītes!
Un lūpiņas! Kā divas magonītes!...

Č i k s:

Nu, jā, un viņas mazās kājiņas!...
Vai te reiz tev vis nepatika tās?
Un zobīni, kā divas pērļu vijas!
Vai neteici, kā tavās fantazijās
Tāds jaukums vēl nekad nav rādījies?

(Atmet ar roku)

E, ko niekus! Vērts nav strīdēties!...

B r i k s cieši:

Nu, labi tad, ja lieta ir tik tālu,
Kā muļķa egoists es nenobālu,
Bet, par to visu prātīgāko turu,
Ka savu noņemu kandidātūru!
Ej, baudī visu brīnišķīgo prieku,
Es savas cerības pie malas lieku.
Par savu upuri tu prasīt vari,
Lai laimes kauss tiek tevīm piešķirts arī!

Č i k s :

Šāds upuris no tavas puses teicams,
Bet es kā draugs to pieņemt nevaru.
Lai labāk tevīm paliek solis beidzams,
Liec zobam šķīst un saņem uzvaru!

B r i k s :

Tss!... Tss!... Viņš nāk!

Č i k s raujas sāņus:

Tad tikai stājies priekšā!...

S t r a m m s parādās durvīs:

(Ierauga Čiku, ka tas velkas uz dibena pusi, griežas pret
viņu.)

Es lūdzu kungu kabinetā iekšā.

Č i k s nodreb pie visas miesas:

Nē... nē...

S t r a m m s domā, ka viņš bīstas iet iekšā un drošina:

Jums nav ko bīties it nemaz!

Man manā lietā diezgan prasānas.

Pret sāpēm ņemsim talkā kokainu...

B r i k s zobgalīgi:

Nav patīkama tāda lieta, zinu,

Bet, mīļais draugs, te bailes vietā nav,

„Gāž mūrus dūšīgs prāts!“ Tā rakstīts stāv.

Č i k s sakrampē dūres un dusmās trauc iekšā kabinetā:

Pie joda tad! Un raujat žokli visu!

B r i k s uz Strammu paklusu:

Nu, paldies Dievam, es jau izsamisu!

Tik tālu dabūt viņu grūti nācās!...

S t r a m m s :

Un lai caur piedzīvojumu viņš mācas!...

(Iet Čikam nopakaļ kabinetā.)

B r i k s viens:

Tā... Paldies Dievam... Esmu laimīgs cauri...
Tas nav tāds nosodams un nelabs prieks,
Viens zobs šurp—turp, tas taču tīrais nieks:
Mums nebūs ņemt šo lietu pārāk šauri!
Bez tam tak Čiks ar savu pliko pauri
No sava skaistuma vis daudz ko nepazaudēs,
Ja viena zoba priekšā nebūs tam!
Viņš drīzāk iekaņo ar savām valodām,
Nekā ar izskatu un pašapziņu...
Es... es... kā draugu uzskatišu viņu,
Kam vīra sirds pukst krūtīs spēcīgi
Un kurš spēj nest priekš cita upuri...

(Staigā pa istabu.)

Nez kur tā Rita tagad palikusi...
Ne rādās vairs... kā akā iekritusi...

(Ierauga pie vienas sienas Ritas portreju.)

Ah! Te jau ir, tik otrā eksemplārā...
Nudien, — „nekas“!... nudien, ir tikams sejiņš...
Šis acis prātu tīri dulnu dara
Un piere šī! Viss stāvs kā ziedoņvējiņš,
Tik vieglis, maigs, tik visai patīkams...
Tas viņas vīrs ir tīri apskaužams.
Un tādu laimi mantos arī Čiks!...
Ja viņš par Ritas izredzēto tiks,
Tad es patiešām mēli nokodišu!...
Es redzu jau kā gara acu priekšā,
Cik iedomīgu viņu atradišu,
Kāds prieks un spars būs tagad viņam iekšā...
Varbūt šepat, uz šitā dīvāna,
Viņš skūpstus vāks no lūpām mīlas kārām
Un zobosies, ka mana bailība
Ir derējusi viņu jautram pāram,
Fui, nolādēts! — Tas man pa prātam nava!
Ak, Brik, ak, Brik, ko līdz tev dzīve tava,
Ja tu jau esi sācis atkāpties!
Kas tiks no tam, ka visi zobi mutē,
Ja cits bez zobiem tavu meiču mutē!

Un galu galā, vai tā ķeza kāda,
Kad žoklis vienu zobu mazāk rāda?
Pie šitā paša zobu daktera
Varbūt viņš atkal atnāks rītdienā
Un tas tam ieliks jaunu zobu vietā,
Vēl skaistāku, nekā tas izrautais!
Nē, šķībi šāvis esmu šajā lietā
Un liktens mans ir tas pats bēdīgais!
Tas laikam pirmo reizi priekšā nāk,
Ka tas, kam visi zobi veseli
Un kas sēž priekšistabā mierīgi
To, kurš uz moku beņķa (rāda ar galvu uz kabinetu)
apskaust sāk!

(Domā)

Kā būtu, kad es iekšā tagad dotos,
Tā smuki viņu priekšā atvainotos
Un sacītu, ka es tas vainīgais,
Ka tik aiz bailēm padevies ir Čiks.
Ka viņš pēc zobiem visu stiprākais!
Un tad tas zobs man, protams, izrauts tiks
Un es... un es,, tad es tai laimē kļūtu
Un Ritas izredzētais vienīgs būtu!
Varbūt, ka darbs vēl nava izdarīts!

(Klāuvē pie durvīm)

Stramms paver durvis:
Ko vēlaties?

Briks:
Es lūdzu piedodat,
Bet pārpratums ir noticis nupat.
Aiz bailēm, redzat, esmu atteicies
No zoba raušanas un palicies
Šepat, kaut man tā istā sāpe.

Stramms:
Kā, — jums?

B r i k s :

Jā, man, lai debess mani strāpē!
Mans draugs, kad redzēja, ka ļoti bīstos
Un savā glēvulībā neatzīstos,
Bij augstsirdīgs un manā vietā stājās,
Lai blamāža nav jāpiedzīvo man,
Varbūt tas drusku neticami skan
Un necik taisnībai nelīdzinājas,
Bet ir tā gan. Še tagad sēdēdams
Es liku mosties sirdsapziņai
Un draugu glābju atkal uzticams.
Jel ticat šītai patiesīgai ziņai!

S t r a m m s :

Kaut viss tas ļoti savādi nāk priekšā,
Tak — kas man tur! Ja patīk — nākat iekšā!
Vēl jūsu draugam zobi neaizskārti.
Viņš labprāt mani klāt tiem nelaida.
Jūs mazākais man nevajadzēs bārti.
Nu, nākat! Drīz būs lieta darīta!

(Briks ieiet kabinetā, dzirdama kņada)

Č i k s izlec ārā, izbrīnējies. Durvis aiz viņa piever:

He? Kas tad tas? Kas tad tā par tādu lietu?
Es tagad vai uz vienas kājas diētu,
Ja saprastu, ko viss tas nozīmē.
Kas tās par lietām tādām notiek te
Un ko tas Briks tik dumju buldurē?
Šim esot žēl... šim bijis bail... viņš sprucis,
Bet dūša radusies... Vai būs viņš jucis?
Nu parauj jods, kad tikai vaļā es,
Sveiks kā pie miesas, tā pie dvēseles!
Tā lieta beidzot nebūtu tik traka,
Ja dakters šis, kā viņš pats arī saka,
Ir dūšīgs vīrs un savu lietu prot.
Tāds tavu žokli nevar sakropļot!

(Iet pa istabu, ierauga Ritas ģimetni pie sienas)

Ah!... Viņa tā!... Nekas, nav smādējama,
Bet... (bēdīgi) ko tur vairs! Tā nav vairs dabūjama!
(Piepeši viņam itkā atāust ideja)

Pag'! nu, man šķiet, es visu saprotu:
Briks būs šo ieraudzījis portreju
Un tā no žēlām jūtām pārņemts ticis,
Ka kabinetā pēkšņi iekšā licis!
Ak, blēdis tāds! Tad tā tā politika,
Nu, to var sagaidīt no mana Brika!
Tas galu galā tīri jauki būs,
Kad viņi abi viens priekš otra klūs.
Un taču es pie mērķa tuvu biju,
Es briesmām taisni acīs ieskatīju!
Nē, velns un elle, tā ir nekaunība,
Man atņemt to, kas mana piederība!
Kādēļ gan viņam dūšas nebija,
Kādēļ viņš pirmais iekšā negāja?
Tas nenotiks, tas nevar notikt! Nē!
Vai tad vairs taisnības nav pasaulē?
Es iekšā drāzišos un izrunāšos,
Es ļaunā viltinieka vietā stāšos!
Viens zobs ir nieks, es divus dodu pat,
Bet atdot tiesības, nē, nē, nekad!

(Drāžas uz durvīm. Tajā brīdī no kabineta atskan klie-
dziens: Brikam izrauts zobs)

Č i k s nokrīt uz krēsla pie durvīm:

Tas padarīts! Vairs līdzams nav nekas,
Viņš — laimē celts, bet es — bez cerības!
(Aizklāj seju rokām)

Tā mūžam iet, ka nepelnīto ceļ,
Bet pelnīto ar kājām min un peļ!

(Maza pauze; tad uz āra durvju slieģšņa parādās Rita)

R i t a lēni; uz pirkstu galiem, tuvojas Čikam:

Kuņš gan no viņiem iekšā iegājis?
Vai Briks, vai Čiks, kuņš gan no abiem šis?
Viņš seju ir ar rokām aizklājis!
(Čiks, soļus izdzirdis, paceļ galvu)

R i t a :

Ah!... Jūs!... Vai viņš tur iekšā iegājis?

Č i k s bēdīgs, paceļ galvu:

Jā gan! — Viņš — tur!

R i t a :

Nu darīta tā lieta?

Č i k s čukstoši:

Nupat tas notika. Bet viņa vietā
Es biju iepriekšu. Man pieder gods
Un tas nevienam nekad netiks dots!
Ar viltību viņš manā vietā tika,
Jo tādas lietas vienmēr ir priekš Brika!
Jel ticat man, ka es tik mīlu Jūs,
Ka tik ar mani jūsu laime būs!
Jel grozat norunu un zinat labi,
Ka cīņa, kurā devāmies mēs abi,
No manis beigta ir pirms sākšanās,
Es uzvarēju, nezaudējs nemaz.

R i t a purina galvu:

Es nekā nezinu. Būs taisnis lēmums man,
Jo tas no pašas sirds būs nācis gan.

(Pavežas durvis; vaigu turēdams iznāk Briks, Rita atskrien nost pie otra galda)

B r i k s :

Ai, ai, ai! Tas ļoti sāpēja!...
(Ierauga Ritu, smaids pārlaižas pār viņa seju)
Bet tomēr, tomēr — jauka sāpe tā!

S t r a m m s iznāk no kabineta:

Tā!... labi izdevās mums šitais rāviens.
Un tad tik ātri, kā viens flintes šāviens.
Un tagad drusku šeitān apsēžaties.
No sava uztraukuma atpūšaties.
Tik stipra sakne reti atgadās
Un reti tādu izvilkt izdodas!

R i t a pieiet klāt Čikam, kurš stāv nomaļus un sniedz
viņam rozi:

Jums roze šī, jūs tiekat aplaimoti!
Kā varonim jūs' draugam nākas gods,
Tik žēl, ka tagad viņš tāds izķemots.

P r i e k š k a r s